

Lakivaliokunta

Torstai 26.2.2026 klo 10.00—10.50

Läsnä

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Pia Hiltunen sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Jessi Jokelainen vas (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Aleksi Jäntti kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Anette Karlsson sd
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Susanne Päivärinta kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Mika Riipi kesk
jäsen Joakim Vigelius ps

Sihteerit

valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Eurooppalainen demokratiakilpi ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia

Valtioneuvoston E-selvitys E 109/2025 vp

Liiteasiakirja E-kirje: Eurooppalainen demokratiakilpi ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia
Asiantuntijalausunto E 109/2025 vp LaV 26.02.2026 neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, oikeusministeriö A 3
Asiantuntijalausunto E 109/2025 vp LaV 26.02.2026 EU-erityisasiantuntija Anne Lamminmäki, valtioneuvoston kanslia B 3
Asiantuntijalausunto E 109/2025 vp LaV 26.02.2026 Medialiitto ry C 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, oikeusministeriö, liite

Pöytäkirja LaVP 11/2026 vp

- EU-erityisasiantuntija Anne Lamminmäki, valtioneuvoston kanslia, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- Medialiitto ry, liite

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Lakivaliokunta korostaa lisääntyneen verkkoavusteisen rikollisuuden torjuntaa ja esimerkiksi Eurojustin ja sen riittävien resurssien merkitystä torjunnan kannalta. Lakivaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan. (E 109/2025 vp)

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Apulaispääsihteerin lausuntopyyntö valiokunnan sihteerimääräyksestä

Merkittiin saapuneeksi apulaispääsihteerin lausuntopyyntö valiokunnan sihteerimääräyksestä.

Valiokunta päätti yksimielisesti puoltaa esityksen mukaisesti oikeustieteen maisteri Julia Höyhtyän nimittämistä valiokuntaneuvoksen määräaikaiseen virkasuhteeseen ja määräämistä toimimaan lakivaliokunnan apulaissihteerinä 1.4.—30.6.2026.

5. Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2025

Kertomus K 20/2025 vp

Pöytäkirja LaVP 138/2022 vp

Asiantuntijalausunto K 20/2025 vp LaV 26.02.2026 Svenska Finlands folkting / fi A 5

Asiantuntijalausunto K 20/2025 vp LaV 26.02.2026 Svenska Finlands folkting / sv B 5

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- Svenska Finlands folkting, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

6. Selvitys Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuudesta ja vaikutuksista

Valiokunnan oma asia O 58/2025 vp

Liiteasiakirja Tuomioistuinviraston ehdotus selvitykseksi lakivaliokunnalle 20.8.2025

Liiteasiakirja Tuomioistuinviraston arviointi. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:79

Valiokunta hyväksyi kannanoton.

Tuomioistuinvirasto aloitti toimintansa 1.1.2020. Tuomioistuinviraston perustamisen tavoitteena oli järjestää tuomioistuinten keskushallinto tavalla, joka korostaa tuomioistuinten riippumattomuutta sekä edistää tuomioistuinten hallintotehtävien tehokasta ja tuloksellista hoitamista. Tavoitteen katsottiin toteutuvan parhaiten, kun keskushallintotehtävät siirrettiin oikeusministeriöstä erilliselle keskusvirastolle.

Pöytäkirja LaVP 11/2026 vp

Eduskunta edellytti lakivaliokunnan mietinnön pohjalta, että hallitus seuraa Tuomioistuinviraston perustamista koskevan uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota tuomioistuinten riippumattomuuteen ja oikeusturvaan, oikeusministeriön ja viraston väliseen suhteeseen ja tehtävien jakoon, viraston johtamisjärjestelmän ja johtokunnan kokoonpanon toimivuuteen sekä voimavarojen riittävyyteen ja antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2025 loppuun mennessä (EV 218/2018 vp, LaVM 13/2018 vp).

Oikeusministeriö on toimittanut lakivaliokunnalle eduskunnan lausumassa edellytetyn selvityksen uudistuksen toimivuudesta. Selvitys koostuu ministeriön arvioista, valtiovarainministeriön johdolla tehdystä virastoarvioinnista sekä Tuomioistuinviraston omasta selvityksestä.

Saadun selvityksen mukaan Tuomioistuinvirastolle asetetut tavoitteet ovat kuuden toimintavuoden jälkeen riippumattomuuden näkökulmasta toteutuneet hyvin. Hallintotehtävien keskittämisen tavoitteet ovat sen sijaan toteutuneet kohtuullisesti, ja viraston ohjausroolia muissa kuin lainkäyttöasioissa on edelleen aktiivisesti kehitettävä.

Tuomioistuinvirastolta saadun selvityksen mukaan viraston toiminnan edellyttämät resurssit on alun perin mitoitettu tehtäviin nähden liian alhaiselle tasolle ja todellinen resurssitarve on toiminnan kehittyessä ja tehtävien lisääntyessä kasvanut. Resurssien niukkuus on jäänyt toiminnassa jatkuvaksi, mikä aiheuttaa jännitteitä myös tuomioistuinlaitoksen sisäisessä resurssien jakautumisessa. Kysymys voimavarojen riittävyydestä on jatkuvasti esillä ja viraston sisällä erilaisten tehtävien priorisointi on jokapäiväistä.

Edellä esitetyn ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta kiinnittää huomiota Tuomioistuinviraston toiminnan edellyttämiin voimavaroihin ja pitää aiheellisena, että syksyllä annettavassa oikeudenhoidon toisessa selonteossa arvioidaan myös Tuomioistuinviraston voimavaroja ja niiden riittävyyttä. Samalla on tärkeää pyrkiä kehittämään Tuomioistuinviraston tehtäviä, toimintaa ja toimintatapoja siten, että voimavarojen hyödyntäminen on mahdollisimman tehokasta ja tarkoituksenmukaista.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. E-kirje: Euroopan komission strategiat digitaalisesta oikeudesta ja oikeusalan koulutuksesta

Valtioneuvoston E-selvitys E 6/2026 vp

Liiteasiakirja E-kirje: Euroopan komission strategiat digitaalisesta oikeudesta ja koulutuksesta 2025-2030

Asiantuntijalausunto E 6/2026 vp LaV 26.02.2026 erityisasiantuntija Iivari Huhta, oikeusministeriö A 7

Asiantuntijalausunnon liite E 6/2026 vp LaV 26.02.2026 erityisasiantuntija Iivari Huhta, oikeusministeriö / esitys B 7

Valiokunnassa oli kuultavana:

- erityisasiantuntija Iivari Huhta, oikeusministeriö, liite

Pöytäkirja LaVP 11/2026 vp

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Lakivaliokunta toteaa, että digitaalisilla välineillä voidaan parantaa oikeudellisten palveluiden saatavuutta sekä tehostaa oikeuslaitoksen toimintaa. Lakivaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan. (E 6/2026 vp)

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2025 vp

Asiantuntijalausunto HE 200/2025 vp LaV 26.02.2026 professori Olli Mäenpää A 8

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- professori Olli Mäenpää, liite

9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 27.2.2026 klo 9.15 etäkokous.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Tuokila